

РОЗДІЛ IV. РОЗБУДОВА ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Гуренко Ольга¹[0000-0003-3562-7818], Цибуляк Наталія¹[0000-0003-2474-8614],
Лопатіна Ганна¹[0000-0002-3920-6853], Попова Анастасія¹[0000-0001-5176-0059],
Нестеренко Марина¹[0000-0003-3005-5910]

¹Бердянський державний педагогічний університет, Запоріжжя, Україна
E-mail: hurenkoolga75@gmail.com

АНОТАЦІЯ. У публікації розглядається розбудова інклюзивного освітнього середовища в закладах вищої освіти в контексті досягнення Цілей сталого розвитку, зокрема 4-ї та 10-ї. Автори аналізують готовність українських ЗВО до впровадження інклюзії, описують критерії та інструменти для оцінки інклюзивності освітнього середовища, акцентують на необхідності змін в інфраструктурі, політиці та культурі закладів вищої освіти.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інклюзивне освітнє середовище, Цілі сталого розвитку, заклади вищої освіти, інклюзивна культура, освітня політика.

I. Вступ

У 2015 році Організація Об'єднаних Націй (ООН) ухвалила Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року, що включає 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР) та 169 завдань [19]. Цей документ відображає глобальний консенсус щодо необхідності поєднання економічного процвітання, екологічної стійкості та соціальної інтеграції. ООН задекларувала, що ЦСР покликані на найближчі 15 років вирішити ключові проблеми, які стоять перед людством і планетою, охоплюючи широкий спектр питань, від знищення бідності та голоду до боротьби зі зміною клімату та нерівністю [18].

Україна підтримала прагнення світу реалізувати глобальні цілі резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року № 70/1, визнавши своє зобов'язання щодо забезпечення сталого розвитку на рівні правових документів (Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30.09.2019 № 722/201; Проект Закону України «Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року» від 07.08.2018 № 9015). Кожну глобальну ціль було розглянуто та адаптовано з урахуванням особливостей розвитку України.

Розвиток інклюзивної освіти у закладах вищої освіти (ЗВО), ставши ключовою складовою сучасної парадигми вищої освіти, тісно пов'язаний із глобальною стратегією ЦСР, зокрема з цілями 4 («Якісна освіта») та 10 («Зменшення нерівності»). Розбудова інклюзивного освітнього середовища забезпечує рівні можливості для всіх здобувачів вищої освіти, незалежно від їхніх фізичних, психічних, соціально-економічних чи культурних особливостей. Адже інклюзивність в освіті передбачає гарантування державою такої системи освітніх послуг, що базується на принципах недискримінації та врахуванні багатоманітності людини, з наступним включенням до освітнього процесу всіх його учасників, незалежно від їх віку, статі, раси, стану здоров'я, інвалідності, громадянства, національності, а також інших обставин та ознак (Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII). Тому цей процес вимагає комплексного підходу, орієнтованого на зміну освітніх стратегій, управлінських моделей та формування нової інклюзивної культури.

Розв'язанню проблеми досягнення ЦСР присвячено багато українських та зарубіжних наукових праць учених, серед яких Т. Р. Nguyen, Т. Н. Nguyen, Т. Tran [11], К. Henderson, М. Loreau [8], R. AlAli, K. Alsoud, F. Athamneh [1], Y. Sugiawan, R. Kurniawan, S. Managi [17], J. Sachs та інші [15]. Вплив освіти на реалізацію Цілей сталого розвитку був предметом детального аналізу Т. Пантюк, М. Пантюк та І. Миськів [12], Т. Ferguson, С. Roofe [4], М. Saini та інших [13]. На

провідній ролі закладів вищої освіти у досягненні Цілей сталого розвитку та сприянні розбудови інклюзивного освітнього середовища, яке враховує індивідуальні потреби кожного здобувача вищої освіти, наголошували О. Гуренко та інші [7], A. Mora, I. Chiva, C. Lloret-Catala [10], M. Fiuza-Asorey, L. Losada-Puente, S. Martínez та M. Baña [6]. Окремі методологічні аспекти побудови інклюзивного освітнього середовища ЗВО на принципах універсального дизайну розкривають Ferguson B., McKenzie J., Dalton E., Lyner-Cleophas M. [4]. У роботі Espada-Chavarria R., González-Montesino R., López-Bastías J., Díaz-Vega M. представлено впровадження моделей Universal Design for Learning (UDL) та Universal Design for Instruction (UDI) у вищій освіті [3].

II. Основна частина

Попри посилену увагу науковців до проблеми інклюзивної вищої освіти питання розбудови інклюзивного освітнього середовища ЗВО в контексті реалізації цілей сталого розвитку залишається недостатньо розкритим. Це відкриває широкі перспективи для подальших досліджень, підкреслюючи важливу роль інклюзивної освіти в забезпеченні соціальної справедливості та рівного доступу до якісних освітніх послуг.

Так, ЦСР 4 спрямована на забезпечення інклюзивної та справедливої якісної освіти, сприяння можливостям навчання протягом усього життя для всіх [19], визначає важливу роль освіти як фасилітатора сталого розвитку [13]. На переконання українських науковців Т. Пантук, М. Пантук та І. Миськів, якісна освіта сприяє не тільки економічному зростанню та розвитку інновацій, але й підвищенню культурного рівня суспільства та формуванню громадянського суспільства [12]. Вона відіграє ключову роль у захисті навколишнього середовища та покращенні якості життя людей.

Варто зауважити, що запровадження інклюзивної вищої освіти сприятиме не тільки забезпеченню доступу до освітніх та інших послуг, що надають ЗВО, з урахуванням потреб кожного, що суголосно зі змістом

ЦСР 4, але й може допомогти у досягненні інших глобальних цілей. Наприклад, забезпечення права на освіту та створення доступної та якісної освіти без дискримінації підвищує гендерну рівність (ЦСР 5), відкриваючи більше можливостей для розвитку жінок і дівчат. Особливої актуальності зазначене набуває, до прикладу, у розрізі STEM-освіти, де інклюзивність стосується не лише навчання осіб з особливими освітніми потребами, а й тих, хто недостатньо представлений у STEM через етнічну приналежність, стать чи будь-який інший фактор уразливості.

На наше глибоке переконання, інклюзивна вища освіта зменшуватиме нерівність (ЦСР 10) шляхом створення інклюзивного освітнього середовища в ЗВО для повноцінного залучення всіх здобувачів вищої освіти з-поміж вразливих груп населення. Адже інклюзивне освітнє середовище закладу вищої освіти передбачає створення умов, способів і засобів для спільного навчання, виховання та розвитку з урахуванням індивідуальних потреб та можливостей. Інклюзія сприяє розвитку толерантності, взаєморозуміння та поваги до різноманітності серед учасників освітнього процесу, менеджменту, допоміжного персоналу. Сучасні дослідження вказують на важливість інклюзивного підходу в вищій освіті. Науковці та університети визнають, що інклюзивне освітнє середовище сприяє не тільки академічному успіху здобувачів вищої освіти, але й їхньому соціальному та емоційному розвитку. Вони також підкреслюють, що інклюзивні практики сприяють створенню більш справедливого суспільства. З іншого боку, забезпечення гнучкості освітніх програм, урізноманітнення навчальних методик, зміна методів та підходів до навчання з урахуванням потреб здобувачів вищої освіти та їх особливостей гарантує здобуття ними тих результатів навчання, що визначають їх здатність успішно проводити професійну діяльність в межах обраної спеціальності. Це безпосередньо сприяє досягненню ЦСР 8, оскільки якісна підготовка надає випускникам можливість отримати гідну роботу, яка є вкрай важливою для

економічного зростання та підвищення загального рівня добробуту в суспільстві.

Та чи готові українські ЗВО розбудовувати інклюзивне освітнє середовище?

Аналіз наукової літератури (V. Zelenka [20], L. Salas-Torres [14], Г. Шевчук [16], В. Козуля, Ю. Скиба та ін. [9]) свідчить про однаковість українських та зарубіжних дослідників щодо необхідності створення інклюзивного освітнього середовища в ЗВО як умови й можливості здобуття доступної вищої освіти всіма здобувачами, зокрема з-поміж вразливих груп; розробки й реалізації відповідної інституційної політики і механізмів. Акцентовано на необхідності формування інклюзивної культури ЗВО через створення атмосфери значущості кожного учасника освітнього процесу як члена спільноти ЗВО та плекання інклюзивних цінностей; інклюзивної політики, що проявляється у відкритості ЗВО для кожного, підтримці різноманітності; запровадження інклюзивних практик (адаптація освітніх програм, залучення до навчання й прийняття рішень усіх учасників освітнього процесу; ефективність розподілу та використання ресурсів для підтримки інклюзивного освітнього середовища).

На нашу думку, інклюзивність у вищій освіті вимагає від університетів глибокого розуміння процесу розбудови інклюзивного освітнього середовища, яке б відповідало потребам та багатоманітності здобувачів вищої освіти для надання якісних освітніх послуг відповідно до їх індивідуальних можливостей та потреб. Готовність закладів вищої освіти до реалізації завдання визначається їхньою бажаною розбудовою інфраструктури, політики, та практик, а також розвитку інклюзивної культури, що сприяє активній підтримці різноманітності академічної спільноти. Це включає в себе розробку та реалізацію планів дій, орієнтованих на створення інклюзивного освітнього середовища, а також вдосконалення освітніх програм і викладацьких практик. Крім того, це

означає визнання важливості методичної, психологічної та соціальної підтримки студентів у різних аспектах їхнього академічного та особистісного розвитку під час здобуття вищої освіти. Університети повинні бути готові надавати ресурси, які підтримують студентів з особливими освітніми потребами з різних категорій вразливих груп. Готовність ЗВО до розбудови інклюзивного освітнього середовища є ключовою для трансформації інклюзивної філософії в реальність українського освітнього простору вищої освіти.

На основі аналізу українських і зарубіжних наукових досліджень нами визначено критерії та показники, на основі яких можна визначити готовність українських ЗВО до розбудови інклюзивного освітнього середовища. За основу було взято індекс інклюзії Т.Booth та М.Ainscow [2].

Індекс інклюзії – це підхід до розвитку освіти, який зосереджується на культурах, політиці та практиках закладу освіти, зосереджуючись на сприянні справедливості, різноманітності та інклюзії для всіх учасників освітнього процесу в ЗВО. Інструмент містить набір пунктів, що описують очікувану інклюзивну практику у закладі вищої освіти на основі шести областей Індексу: створення спільноти, просування інклюзивних цінностей, розвиток університету для кожного, організація підтримки та піклування про багатоманітність, керування освітнім процесом і мобілізація ресурсів. Ми модифікували та адаптували цей інструмент відповідно до специфіки вищої освіти та українських реалій. Отже, інклюзія була концептуалізована як процес, пов'язаний із участю всіх осіб у створенні комфортного, безпечного, безбар'єрного, дружнього інклюзивного освітнього середовища, в якому враховуються потреби всіх учасників освітнього процесу, у тому числі вразливих груп населення.

На підставі розробленої програми ми провели опитування цільових груп різних ЗВО України. В опитуванні взяли участь 4436 здобувачів вищої освіти та 821 представник з певної категорії організаційної

структури ЗВО – «Менеджмент», «Академічний персонал» і «Допоміжний персонал».

Результати проведеного опитування показали, що загальною тенденцією є досить позитивна оцінка готовності українських ЗВО до розбудови інклюзивного освітнього середовища, проте з певною розбіжністю між сприйняттям студентів та працівників. Здобувачі вищої освіти, як правило, більш позитивно оцінюють готовність українських ЗВО до розбудови інклюзивного освітнього середовища, можливо через безпосереднє відчуття позитивних змін у своєму освітньому середовищі. Працівники ЗВО оцінюють цей рівень нижче. Розподіли за цільовими аудиторіями «Менеджмент ЗВО», «Академічний персонал ЗВО», «Допоміжний персонал ЗВО» суттєво не відрізняються і вказують на те, що серед працівників ЗВО домінуючим є допустимий рівень готовності до розбудови інклюзивного освітнього середовища. Працівники ЗВО більш критично оцінюють рівень готовності до розбудови інклюзивного освітнього середовища через свою роль у плануванні та виконанні інклюзивних стратегій і політик, а також через більшу обізнаність із системними викликами.

Аналіз результатів свідчить про наявність конкретних перешкод, де українські ЗВО можуть зіткнутися з викликами у розбудові інклюзивного освітнього середовища: поширення цінностей різноманіття; створення комфортного освітнього середовища для всіх; впровадження демократичних цінностей; відчуття приналежності до спільноти; підтримка психічного здоров'я та благополуччя; проведення заходів з питань інклюзії; соціальна підтримка студентів; реалізацію програм, що враховують різноманітність потреб учасників освітнього процесу; наявність спеціалізованих служб та технічних засобів для надання якісних освітніх послуг для студентів із особливими освітніми потребами; фізичну доступність кампусу та адаптацію освітніх програм відповідно до особливих освітніх потреб студентів.

Водночас, здобувачі вищої освіти більш критично ставляться до питань прийняття багатоманіття і врахування потреб усіх, а також до надання індивідуальних планів навчання. Це може відображати їх безпосередній досвід і спостереження під час освітнього процесу.

На рис. 6 представлено Фрагмент презентації про результати проведеного дослідження.

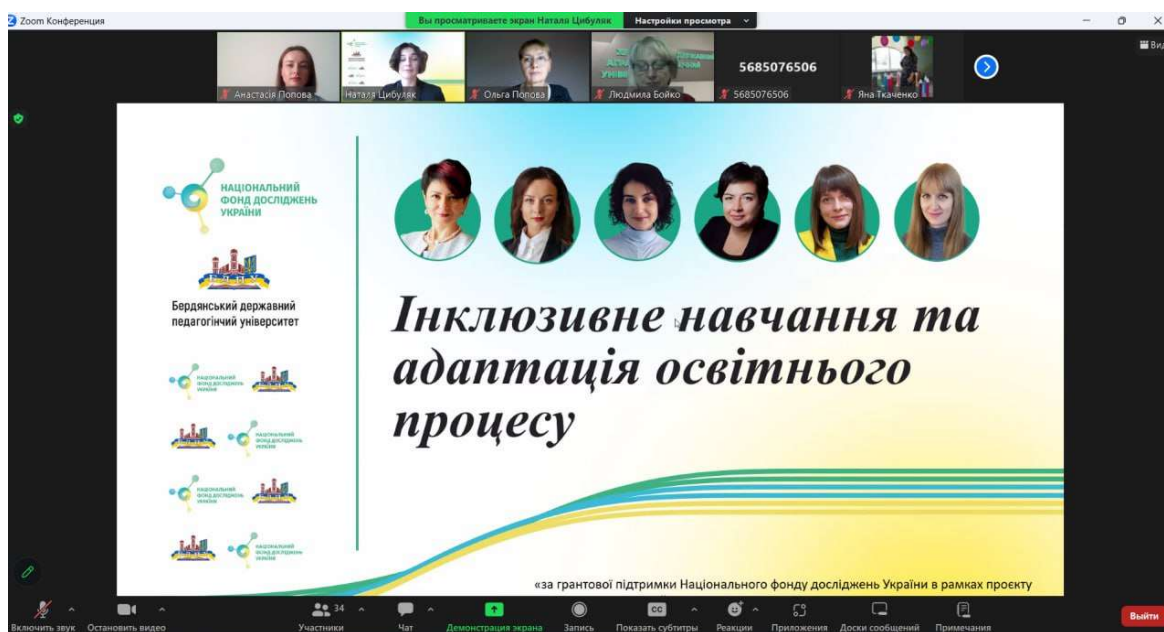

Рис. 6. Фрагмент презентації про результати проведеного дослідження

Щодо менеджменту, академічного та допоміжного персоналу ЗВО, основні виклики пов'язані зі створенням безбар'єрності освітнього середовища; матеріальною та моральною мотивацією викладачів; супервізією та наставництвом; організацією моніторингу задоволення освітніх потреб здобувачів вищої освіти з числа вразливих категорій; розробкою індивідуальних навчальних планів; співпрацею з інклюзивно-ресурсними центрами; ефективними стратегіями підтримки здобувачів вищої освіти; фінансуванням та нормативно-правовою базою ЗВО, що регулює питання розбудови інклюзивного освітнього середовища та надають достатньо чіткі та деталізовані вказівки щодо того, як саме академічний та допоміжний персонал має адаптувати освітніх програми,

методики викладання та навчання та навчально-методичні матеріали для відповідності різним потребам здобувачів вищої освіти з числа вразливих категорій.

III. Висновки

Загалом одержані результати вказують на наявні виклики в українських ЗВО щодо готовності до розбудови інклюзивного освітнього середовища, які охоплюють як структурні та організаційні аспекти, так і питання інклюзивної культури. Існує потреба в подальшому розвитку і вдосконаленні інклюзивних практик, особливо у сферах розвитку цінностей різноманіття, створення комфортного та доступного освітнього середовища для всіх, а також у підвищенні якості підтримки, що надається студентам з різними освітніми потребами. Розходження у сприйнятті між здобувачами вищої освіти та персоналом університету підкреслює необхідність у більш глибокому розумінні особливих освітніх потреб кожної групи, забезпечуючи, щоб політики та практики були відповідно адаптовані для задоволення потреб усіх учасників освітнього процесу.

На основі аналізу наукової літератури, кращих практик закордонних та українських ЗВО та проведеного опитування ми здійснили SWOT-аналіз, який показав наступні стратегічні завдання в контексті розбудови інклюзивного освітнього середовища в українських закладах вищої освіти, як-от: *підвищення кваліфікації персоналу*: розробка та реалізація цілеспрямованих навчальних програм та семінарів для викладачів і адміністративного персоналу з інклюзивної освіти; створення платформ для обміну досвідом та кращими практиками в інклюзивній освіті; впровадження системи менторства та коучингу для підтримки викладачів у впровадженні інклюзивних підходів у навчанні; *удосконалення законодавчої бази*: удосконалення чинного законодавства щодо інклюзивної освіти в ЗВО; створення механізмів моніторингу та оцінки ефективності інклюзивних ініціатив на законодавчому рівні; *розвиток*

інфраструктури та ресурсів: інвестування в розбудову фізичної та цифрової інфраструктури, включаючи безбар'єрний доступ, спеціалізоване обладнання та технології для підтримки інклюзивного навчання; реалізація проектів з модернізації приміщень, бібліотек, лабораторій та інших навчальних просторів для забезпечення комфорту та доступності всім категоріям здобувачів; залучення зовнішнього фінансування та партнерств для розвитку інфраструктури, включаючи гранти, державні та міжнародні фонди; *адаптація освітніх програм:* перегляд та оновлення навчальних планів і програм для включення інклюзивних підходів та методів навчання, які враховують різноманітність потреб здобувачів; створення та впровадження спеціалізованих курсів та модулів, які зосереджуються на розвитку навичок та знань у галузі інклюзивної освіти; *посилення внутрішньої політики і культури:* виховання інклюзивної культури та взаємоповаги у навчальному середовищі; розвиток інклюзивної місії та цінностей в рамках стратегічного планування університету; *інтеграція з міжнародними практиками:* створення партнерства з закордонними університетами та організаціями для обміну досвідом та найкращими практиками в галузі інклюзивної освіти; участь у міжнародних програмах та проектах, які зосереджені на розвитку інклюзивного освітнього середовища.

Ці стратегічні завдання слугують дорожньою картою українським ЗВО у розбудові ефективного інклюзивного освітнього середовища, використовуючи свої сильні сторони, мінімізуючи слабкості, використовуючи можливості та уникаючи потенційних загроз.

Отже, розбудова інклюзивного освітнього середовища в ЗВО є невід'ємною складовою реалізацією ЦСР. Вона вимагає системного підходу, який включає трансформацію інфраструктури, зміну управлінських практик, підготовку викладачів та формування нової культури взаємодії. Завдяки співпраці всіх учасників освітнього процесу

можна забезпечити рівні можливості для всіх здобувачів вищої освіти і створити умови для сталого суспільного розвитку.

IV. Список використаних джерел

- [1] R. AlAli, K. Alsoud, and F. Athamneh, "Towards a Sustainable Future: Evaluating the Ability of STEM-Based Teaching in Achieving Sustainable Development Goals in Learning," *Sustainability*, vol. 15, no. 16, Art. no. 12542, 2023. <https://doi.org/10.3390/su151612542>
- [2] T. Booth and M. Ainscow, *Index for inclusion: developing learning and participation in schools*, 2002, 106 p. URL://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index%20English.pdf
- [3] R. Espada-Chavarria, R. H. González-Montesino, J. L. López-Bastías, and M. Díaz-Vega, "Universal Design for Learning and Instruction: Effective Strategies for Inclusive Higher Education," *Education Sciences*, vol. 13, no. 6, p. 620, 2023. <https://doi.org/10.3390/educsci13060620>
- [4] B. T. Ferguson, J. McKenzie, E. M. Dalton, and M. Lyner-Cleophas, "Inclusion, universal design and universal design for learning in higher education: South Africa and the United States," *African Journal of Disability*, vol. 8, no. 1, pp. 1–7, 2019. <https://doi.org/10.4102/ajod.v8i0.519>
- [5] T. Ferguson and C. G. Rooft, "SDG 4 in higher education: Challenges and opportunities," *International Journal of Sustainability in Higher Education*, vol. 21, no. 5, pp. 959–975, 2020. <https://doi.org/10.1108/IJSHE-12-2019-0353>
- [6] M. Fiuza-Asorey, L. Losada-Puente, S. S. Martínez, and M. Baña, "Lights and shadows in university students' perceptions of inclusion and diversity," *Educación XX1*, vol. 26, no. 2, pp. 141–164, 2023.
- [7] O. I. Gurenko, H. M. Mytsyk, A. S. Popova, and H. O. Lopatina, "Використання цифрових технологій для реалізації інклюзивної вищої освіти: перспективи та обмеження," *Інклюзія і суспільство*, Кам'янець-Подільський: Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут», no. 2, pp. 28–36, 2023. <https://doi.org/10.32782/2787-5137-2023-2-4>
- [8] K. Henderson and M. Loreau, "A model of Sustainable Development Goals: Challenges and opportunities in promoting human well-being and environmental sustainability," *Ecological Modelling*, vol. 475, Art. no. 110164, 2023. <https://doi.org/10.1016/j.ecolmodel.2022.110164>
- [9] V. M. Kozulia and Yu. A. Skyba, "SWOT-аналіз інклюзивного освітнього середовища вітчизняних університетів," *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*, вип. 78, с. 110–116, 2020. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.78.24>
- [10] A. M. M. Mora, I. Chiva, and C. Lloret-Catala, "Faculty perception of inclusion in the university: Concept, policies and educational practices,"

- Social Inclusion*, vol. 9, no. 3, pp. 106–116, 2021. <https://doi.org/10.17645/si.v9i3.4114>
- [11] T. P. L. Nguyen, T. H. Nguyen, and T. K. Tran, "STEM education in secondary schools: Teachers' perspective towards sustainable development," *Sustainability*, vol. 12, no. 21, p. 8865, 2020. <https://doi.org/10.3390/su12218865>
- [12] T. Pantiuk, M. Pantiuk, and I. Myskyv, "Освіта для сталого розвитку як індикатор суспільного поступу," *Молодь і ринок*, no. 9/207, с. 45–49, 2022. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.271167>
- [13] M. Saini et al., "Sustainable Development Goal for Quality Education (SDG 4): A study on SDG 4 to extract the pattern of association among the indicators of SDG 4 employing a genetic algorithm," *Education and Information Technologies*, vol. 28, no. 2, pp. 2031–2069, 2023. <https://doi.org/10.1007/s10639-022-11265-4>
- [14] L. M. Salas-Torres, L. A. P. Joo, L. M. Yanayaco, M. A. Canchari-Preciado, L. F. E. Chacón, J. M. Saldaña-Millan, and C. G. Torres-Solano, "Inclusive Education in Higher Education Students: A Systematic Review in Scopus and Web of Science Between 2019 And 2023," *International Journal of Membrane Science and Technology*, vol. 10, no. 4, pp. 620–631, 2023. <https://doi.org/10.15379/ijmst.v10i4.2108>
- [15] J. Sachs, G. Schmidt-Traub, C. Kroll, G. Lafortune, and G. Fuller, *Sustainable Development Report 2019*, New York: Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN), 2019. URL: https://www.iau-hesd.net/sites/default/files/documents/2019_sustainable_development_report-compresse.pdf.
- [16] H. Y. Shevchuk, "Інклюзивна освіта у вищій школі: виклики та перспективи," *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*, вип. 2(3), с. 151–157, 2021. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.3.2.23>
- [17] Y. Sugiawan, R. Kurniawan, and S. Managi, "Assessing the United Nations sustainable development goals from the inclusive wealth perspective," *Scientific Reports*, vol. 13, no. 1, Art. no. 1601, 2023. <https://doi.org/10.1038/s41598-023-28540-0>
- [18] United Nations (UN), *Transforming our world: the 2030 agenda for sustainable development*, 2015. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>
- [19] UNESCO, *Incheon Declaration and Framework for Action for the Implementation of Sustainable Development Goal 4: Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all*, 2015. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000245656>
- [20] V. Zelenka, "Developing Diverse Inclusive Classrooms and Educational Environments in Higher Education Graduate Programs," *Elevating*

**DEVELOPMENT OF AN INCLUSIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THE CONTEXT OF
IMPLEMENTING THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS**

**Hurenko Olha, Tsybuliak Nataliia, Lopatina Hanna,
Popova Anastasiia, Nesterenko Maryna**

ABSTRACT. The publication examines the development of an inclusive educational environment in higher education institutions in the context of achieving the Sustainable Development Goals, particularly Goals 4 and 10. The authors analyze the readiness of Ukrainian HEIs to implement inclusion, describe the criteria and tools for assessing inclusiveness, and emphasize the need for changes in infrastructure, policy, and the culture of educational institutions.

KEYWORDS: inclusive educational environment, Sustainable Development Goals, higher education institutions, inclusive culture, educational policy.

* * * * *